

COENE, Jozef François de, industrieel, kunstschilder (Kortrijk 17 september 1875 - Kortrijk 15 oktober 1950).

Zoon van de behanger Adolf de Coene en Coralie Tavernier, dochter van een Gents kunstschilder. Huwde op 15 oktober 1905 met Jeanne Courmont uit Toerkonje (Tourcoing). Eerst was hij leerling aan de Kortrijkse tekenacademie, daarna volgde hij aan de tekenacademie te Brussel lessen in klassiek tekenen en decoratieve schilderkunst. Onder invloed van de architect Henri van de Velde werd hij een promotor van de revalorisatie van de kunstambachten volgens de opvattingen van John Ruskin en William Morris, de grote hervormers van de interieurkunst. In 1905 breidde hij de nederige behangerszaak uit tot een winkel van kunstzinnige meubels, waar hij dikwijls de Vlaamse kunstenaarselite ontving. Hij richtte er zelfs een drukkerij, De Eikelaar, op waarvan hij de artistieke leiding aan zijn vriend Stijn Streuvels toevertrouwde, die er zijn Prutske liet verschijnen (1926). Als kunstschilder genoot hij grote faam. In talrijke musea van ons land zijn werken van hem te zien. Zijn bedrijf, dat tenslotte meer dan tweeduizend werknemers telde, werd bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog zwaar geteisterd. Dank zij de financiële steun van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid was de wederopbouw mogelijk. Bij de bevrijding werd hij wegens levering van oorlogsmateriaal aan de Duitsers veroordeeld. Hij overleed onder moeilijke omstandigheden op 15 oktober 1950 in zijn geboortestad.

Hoewel De Coene als Vlaams liberaal politicus slechts een bescheiden rol heeft gespeeld (hij was van 1927 tot '38 lid van de Kortrijkse gemeenteraad), bleef hij een bewuste Vlaming. Toen hij het welkomstwoord uitsprak op de Landdag van het Liberaal Vlaams Verbond te Kortrijk (30 augustus 1931), verklaarde hij dat liberaal geen synoniem mocht zijn van anti-Vlaams, anti-volks. Hij zei verder: „De Vlaamsche Beweging is voor ons een levenskwestie, Vlaanderen moet leven volgens zijn eigen karakter met zijn eigen persoonlijkheid.”

Zijn opvatting werd door de Franse pers, o.m. *La Gazette* (3 september 1931) als die van een separatist veroordeeld.

WERKEN: Artikelen in het liberale weekblad *De Vrijheid*. - Boeken: *De ontdekkingsstocht* (met houtsneden van J. Cantré, 10 luxe-exemplaren met elf oorspronkelijke akwarellen van A. Saverijs, 1931).

LITERATUUR: S. Streuvels, *Op de Vlaamse Binnenwateren* (1925); - F. Germonprez, *Jozef de Coene*, met woord vooraf door Stijn Streuvels en inleiding door Victor Leemans (1967); - F. de Vleeschouwer, *Coene, Jozef de*, in *Nationaal Biografisch Woordenboek*, III (1968).

FRED GERMONPREZ